

TÖREKVÉSEK ÉS KÉNYSZERPÁLYÁK A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ ELŐTT

A KÜLPOLITIKAI HELYZET EURÓPÁBAN

- Németország előretörése
- Kisebb államok: kénytelenek közeledni
- Németország 1936-ra Magyarország legfontosabb külkereskedelmi partnerévé vált
- Németország: kihasználja az ellentéteket
- Szovjetunió: keletről jelent fenyegetést
- Nyugat: megbékéltetési politika

KÖVETKEZMÉNY A MAGYAR BELPOLITIKÁBAN:

- Magyarországon két politikai elképzelés:
- Horthy és Bethlen csoportja: mérsékelt irányzat – konzervatív arisztokrata-nagytőkés csoport
- A magyar külpolitika fő iránya a német orientáció, de ez nem válhat kizárólagossá
- Biztosítani kell Hitler támogatását az „országgyarapításhoz”, de nem szabad háborúba sodródni
- Belpolitika: a szélsőjobboldal visszaszorítása
- Ugyanakkor nőtt a német orientáció híveinek a száma: a trianoni béke felszámolása érdekében Németország feltétlen szövetségesevé kell válni
- Általában minden kormány esetében megfigyelhető a belpolitikai jobbrtolódás és külpolitikában a német orientáció erősödése a kormányzásuk során

A DARÁNYI-KORMÁNY: Darányi Kálmán, 1936. október 12. – 1938. május 14.

- cél: a kormánypolitika visszavezetése a hagyományos konzervatív irányba
- az alkotmányos rend megőrzésének programjával úgy akart visszatérni a bethleni alapokhoz, hogy nem fordult élesen szembe Gömbös "politikai végrendeletével" sem

Külpolitika:

- kísérletet tettek a Londonhoz és Párizshoz fűződő kapcsolatok erősítésére. (A nyugati hatalmak e törekvések iránt nem mutattak nagy fogadókészséget.)
- szakít az intenzív németbarát külpolitikával
- Ugyanakkor a magyar külpolitika nagy gonddal ápolta a magyar-olasz barátságot

Belpolitika

- kezdetben elhatárolta magát a jobb- és baloldali szélsőségektől egyaránt
- 1937 áprilisában betiltotta a Nemzet Akaratának Pártját (Szálasi Pártja- később: Nyilaskeresztes Párt – Hungarista Mozgalom)
- Szálasi Ferenc letartóztatása - 3 hónapos börtönbüntetésre ítélték
- Szociális intézkedések: célja a munkások megnyerése – életkörülmények javítása
- 1937. Márciusi Front létrejötte
- a nyugat megbékéltetési politikája és a közlő Anschluss miatt megváltozott Darányi politikája
- A rendszer erősödő autokratikus vonásai - jobbrtolódás
- a kormányzói jogkör bővítése: A kormányzó inentől egy évvel késleltethette a törvényjavaslatokat, valamint az országgyűlés nem vonhatta őt felelősségre többé.
- A felsőház jogköre is bővült: kétszer küldhette vissza a törvényeket újratárgyalásra
- új választójogi törvény előkészítése
- 1938 március: Győri beszéd - fegyverkezési program

- 2 év alatt 1.6 milliárd pengőt költöttek fegyverkezésre, de a hadsereg modernizálása nem sikerült
- Anschluss: egy hét múlva - Németország Magyarország közvetlen szomszédjává vált
- Következmény: a Kisantant elfogadja a békeszerződés megszegését
- ezzel egy időben megindult az országban az erőteljes náci propaganda
- Köv.: Darányi a jobbratolódást választotta, a kormányba németbarát politikusokat vett be és innentől rendszeresen hangoztatta a német kapcsolatok fontosságát
- A Márciusi Front rendezvényeinek betiltása
- 1. zsidótörvény előkészítése: április
- Tárgyalások a nyilasok parlamenti mandátumhoz juttatásáról
- 1938. május Darányi menesztése

AZ IMRÉDY-KORMÁNY: Imrédy Béla, 1938. május 14. – 1939. február 16.

- Kinevezésében szerepet játszott, hogy meggyőződéses katolikus volt és jók az angol kapcsolatai – a közelgő Eucharisztikus Világkongresszus és Szent István-év miatt fontos.

Külpolitika

- 1938 augusztus. Horthy Miklós és Imrédy Béla Berlinbe látogat: Hitler egész Szlovákiát felajánlotta, ha Magyarország támadja meg először Csehszlovákiát
- Imrédy és Horthy nem vállalja
- De: Imrédy felajánlotta az antikomintern paktumhoz való csatlakozást, illetve a kilépést a Népszövetségből.
- 1938. szeptember 29. München ⇒ Imrédy nyilatkozatot tett a tengelyhatalmak politikájához való szorosabb kapcsolódásról
- Első Bécsi Döntés: 1938. november 2. Ciano és Ribbentrop által vezetett konferencia
- Franciország és Anglia képviselői nem vettek részt
- november 5-én megkezdődött a magyar csapatok bevonulása a Felvidékre és Kárpátalja déli övezetébe

Belpolitika:

- 1938. májusa és szeptembere között a Darányi-kormány politikájának továbbvitele
- 1. zsidótörvény törvényerőre emelkedett (május): vallási alapon különbözteti meg a zsidókat – 20% lehet a zsidók aránya az újságírók, ügyvédek, mérnökök, orvosok körében + az ipar-kereskedelmi pályákon
- a rend megszilárdítására irányuló korlátozó intézkedések: új választójogi törvény: titkos szavazás és magasabb vagyoni és műveltségi cenzus – a kormánypárt uralmát akarja biztosítani
- szociális intézkedések (családi pótlék, emelkedett a közszolgálati alkalmazottak fizetése és a nyugdíjak értéke) nem csak az életszínvonalat javították, de a szélsőségesek vitorlájából is kifogták a szelet
- az egyre hangosabbá váló nyilasok megfékezése: Szálasi Ferencet letartóztatták
- Az Első Bécsi döntés után a politikájában jobbratolódás figyelhető meg:
- Imrédy mindinkább a szélsőjobboldali, diktatórikus irányvonal hívévé vált
- 1938 szeptember: kaposvári beszéde - „csodás forradalom”
- diktatórikus fordulat meghirdetése - rendeleti kormányzás megteremtésének kísérlete - a parlament leszavazta (felhatalmazási törvényt akart megszavaztatni)
- Német nyomásra a nyíltan náciszimpatizáns Volksbund működését is engedélyezték.
- II. zsidótörvény előkészítése – ez már faji törvény - Teleki Pál alatt elfogadott

- egységes jobboldali radikális mozgalom létrehozására tett kísérlet- Magyar Élet Mozgalom megindítása - jelképe a csodaszarvas
- a szélsőjobboldal aktivitása fokozódott: a nyilasok februárban robbantásos merényletet követtek el a Dohány utcai zsinagóga ellen, mely 13 halálos áldozatot követelt
- 1939. február: Horthy menesztette (egyik dédanyja zsidó)

Márciusi Front:

Magyar falukutató népi írók, baloldali egyetemisták és antifasiszta értelmiségiek tömörülése 1937 és 1939 között. A Márciusi Front heterogén összetétele ellenére, valamennyi résztvevőjével elfogadtatta a nagybirtokrendszer megszüntetésének, az ország demokratikus átalakításának és a dunai népek összefogásának gondolatát és követelését. Következetlenségei és nacionalista vonásai ellenére fennállása alatt a fasiszmus elleni küzdelem komoly tényezője volt. (Móricz Zsigmond, Edélyi József, Illyés Gyula, Sinka István, Gulyás Pál, Kodolányi János, Féja Géza, Németh László, Tamási Áron, Szabó Pál, Darvas József, Juhász Géza, Veres Péter , József Attila;)